

Z ŻYCIA ŚODR

Pierwsze szkolenia z zakresu integrowanej produkcji za nami

SPECJALIŚCI RADZĄ

- 2 Gospodarka płodozmianowa - korzyści i uwarunkowania
- 4 Prowadzenie krzewów winorośli w pierwszym i drugim roku uprawy
- 6 Uprawa ciecierzycy
- 7 Rolnicy, Ogrodnicy, Działkowicze! Chemiczne opryski a zatrucia pszczół
- 8 Łagodniejsze wymogi dla działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej (MOL), ale dla surowców już nie
- 10 Profilaktyka w chowie drobiu cz.2
- 11 Diagnostyka chorób pszczół czyli jak najlepiej dostarczać próbki z rodzin pszczelich do laboratorium
- 12 Prawnik radzi -Alimenty na dzieci

ŚRODOWISKO W KTÓRYM ŻYJEMY

- 13 Preferencyjna linia kredytowa pomocą w ograniczeniu emisji zanieczyszczeń do atmosfery

ROZWÓJ OBSZARÓW WIEJSKICH

- 14 Działania rolnośrodowiskowo-klimatyczne w PROW 2014-2020
- 17 Nowy PROW 2014-2020 cz. I

NOTOWANIA

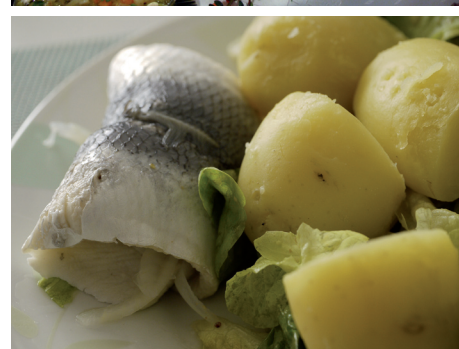
- 20 Ceny rynkowe

SYGNAŁY

- 26 Krajowy Bank Genów w Balicach
- 28 Seminarium pszczelarskie reasumpcja wykładów
- 30 VI edycja „Potraw Wigilijnych” w Wiśle Małej
- 31 Obowiązek meldunkowy wczasowiczów i turystów w gospodarstwach agroturystycznych
- 32 X Jubileuszowy Powiatowy Turniej Kół Gospodyń Wiejskich „Gwara śląska na wesole”
- 34 Po pierwsze, ryba...

DOM I OGRÓD

- 35 Awokado
- 37 Ostatki, post, na co dzień i od święta - śledź
- 39 Rośliny doniczkowe w mieszkaniach - pielęgnacja

Przyjmujemy do druku
REKLAMY, OGŁOSZENIA, ARTYKUŁY
SPONSOROWANE - zgodnie z cennikiem.

Drobne ogłoszenia rolników
zamieszczamy bezpłatnie.

PRENUMERATĘ można zamówić
bezpośrednio w redakcji lub u doradców.

*Redakcja nie odpowiada za treść reklam, ogłoszeń
i artykułów sponsorowanych.*

*Redakcja zastrzega sobie prawo do dokonywania
skrótów i przetwarzania materiałów prasowych.*

Adres wydawcy i redakcji
ŚLĄSKI OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO
ODDZIAŁ W MIKOŁOWIE

ul. Gliwicka 85, 43-190 Mikołów, skr. poczt. 85
tel.: 32 325 01 41, 32 325 01 57, fax 32 325 01 44
e-mail: M.Hankiewicz@odr.net.pl

Redakcja: Maurycy Hankiewicz - redaktor naczelny,
Barbara Gąsiorowska, Aleksandra Bednarczyk,
Karina Kwaśniewska

Fot. na okładce - K. Kwaśniewska

ŚODR, nr 1/2015, nakład 2600 egz.

Działania rolnośrodowiskowo-klimatyczne w PROW 2014-2020

Zgodnie z założeniami polityki rolnej w PROW 2014-2020, utrzymano wsparcie dla przedsięwzięć prośrodowiskowych, takich jak działania rolnośrodowiskowo-klimatyczne i działania rolnictwo ekologiczne.

W działaniu rolnośrodowiskowo-klimatycznym, będą wyróżnione dwa poddziałania:

- płatność w ramach zobowiązań rolnośrodowiskowo-klimatycznych
- wsparcie ochrony i zrównoważonego użytkowania oraz rozwoju zasobów genetycznych w rolnictwie. W tych dwóch poddziałaniach jest 7 pakietów:
 1. Rolnictwo zrównoważone.
 2. Ochrona gleb i wód.
 3. Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych.
 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach NATURA 2000.
 5. Cenne siedliska poza obszarami NAURA 2000.
 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie.
 7. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie.

Realizacja wyżej wymienionych pakietów będzie w zasadzie zbliżona do programu rolnośrodowiskowego PROW 2007-2013, z kilkoma ważnymi wyjątkami. (patrz niżej), jednakże bez zmian pozostaje nadal **obowiązek posiadania przez rolnika:**

- planu rolnośrodowiskowego, przygotowanego przy udziale doradcy rolnośrodowiskowego,
- ekspertyzy przyrodniczej (dla pakietu 4 i 5), sporządzonej przez eksperta przyrodniczego, poza zobowiązaniem podjętym w zakresie ekstensywnego użytkowania na OSO,
- wszystkich trwałych użytków zielonych i elementów krajobrazu nieużytkowanych rolniczo stanowiących ostoję dzikiej przyrody,
- gospodarstwa rolnego położonego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej o powierzchni co najmniej 1 ha użytków rolnych, poza pakietem rolnictwo zrównoważone, gdzie ta powierzchnia musi być znacznie większa.

Inne wymogi są już różne i zależne od rodzaju pakietu, tak by spełniony został warunek nałożenia dodatkowych zobowiązań wykraczających poza wymogi stawiane w płatnościach obszarowych od 2015 roku.

Pakiet rolnictwo zrównoważone, nowym wymogiem będzie;

- Zastosowanie minimum 4 upraw (definiowanych tak jak będzie to miało miejsce w płatnościach obszarowych od 2015 roku) w plonie głównym w ciągu roku. W tym udział głównej uprawy oraz łącznie zbóż w strukturze zasiewów

w danym roku, nie może przekraczać 65%, a udział każdej uprawy nie może być mniejszy niż 10%,

- Dwukrotna chemiczna analiza gleby na poziom pH, zawartość P, K, Mg i węgla organicznego. Pierwsza analiza powinna być wykonana w pierwszym roku lub w poprzedzającym przystąpieniu rolnika do realizacji pakietu, a druga w piątym lub w 4. roku trwania zobowiązania.
- Uzyskanie dodatniego bilansu materii organicznej na działkach rolnych. W tym celu, poza zastosowaniem w zmianowaniu **minimum 3 grup upraw w ciągu 5 lat trwającego zobowiązania**, nałożony będzie **obowiązek uprawy międzyplonów** w dwóch różnych latach, z możliwością zastąpienia siewu międzyplonu w drugim roku, przyoraniem słomy lub przyoraniem obornika.

Do wysiewu międzyplonów należy przystąpić najpóźniej w 4. roku, tak by drugi międzyplon zdążył wysiać w 5 roku.

Wysiew międzyplonu należy wykonać najpóźniej do 1 października. Coroczne opracowywanie i przestrzeganie planu nawozowego pozostaje nadal obowiązkowe.

Wysokość płatności wynosić będzie **400 zł/ha gruntów ornych**, pod warunkiem, że beneficjent będzie posiadał gospodarstwo rolne o powierzchni co najmniej **3 ha. użytków rolnych**.

Pakiet rolnictwo zrównoważone w PROW 2014-2020 jest **działaniem równoważnym do tzw. dywersyfikacji upraw**, czyli jednej z praktyk rolniczych korzystnych dla klimatu i środowiska.

Pakiet ochrona gleb i wód. Jego realizacja będzie miała na celu nie tylko ochronę gleby przed skutkami erozji, ale także przed utratą substancji organicznej.

W ramach tego pakietu będzie możliwość podjęcia zobowiązań w zakresie:

- uprawy międzyplonu ozimego,
- uprawy międzyplonu ścierniskowego,

lub zakładaniu **pasów ochronnych użytków zielonych**. w poprzek stoku o nachyleniu powyżej 20%, na gruntach ornych.

Ze względu na cel, któremu mają służyć przedstawione zobowiązania, pakiet ochrona gleb i wód, będzie mógł być realizowanych **tylko na wyznaczonych użytkach rolnych naszego kraju**. Przewiduje się, że będzie to powierzchnia około 19,2% użytków rolnych.

Inne niż w poprzednim programie rolnośrodowiskowym wymogi w tym pakiecie to:

- **siew rośliny na międzyplon w terminie do 15 września,**
- **stosowanie jako międzyplon wyłącznie mieszanki złożonej z minimum 3 gatunków roślin, przy czym gatunek dominującej rośliny w mieszance lub gatunki zbóż wykorzystywane nie mogą przekraczać 70% jej składu,**

- **zakaz stosowania mieszanki składającej się wyłącznie z gatunków zbóż,**
- **zakaz nawożenia międzyplonu,**
- **zakaz uprawy w plonie głównym mieszanki tych samych roślin (w przypadku międzyplonu ozimego również form jarych).**

W realizacji zobowiązań tego pakietu zakłada się możliwość zwiększania lub zmniejszania powierzchni zobowiązań o nie więcej niż 15% w każdym roku (czyli II, III, IV i V roku), w odniesieniu do powierzchni objętej zobowiązaniem w pierwszym roku. Dopuszczona będzie realizacja podjętych zobowiązań na różnych działkach rolnych, w kolejnych latach trwania zobowiązania, z uwzględnieniem wspomnianego wyżej 15% progu zwiększenia lub zmniejszenia powierzchni.

Na obszarach zagrożonych erozją **do maksymalnie 70% powierzchni gruntów ornych** gospodarstwa, będzie mógł być realizowany **pakiet ochrona gleb i wód**. Na pozostałym obszarze, czyli na co najmniej 30% gruntów ornych, będzie musiała być utrzymana minimalna okrywa glebowa obowiązująca w ramach normy Dobrej Kultury Rolnej.

Płatności tylko do gruntów ornych. Stawka płatności to **650 zł/ha** - przy wysiewie międzyplonów i **450 zł/ha**, przy zakładaniu pasów ochronnych na stokach o nachyleniu powyżej 20%.

Pakiet zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych.

Wymogi stawiane przy realizacji tego pakietu nie ulegają zmianie w stosunku do PROW 2007 - 2013. Dodatkowym wymogiem wyraźnie nakreślonym jest zakaz stosowania herbicydów. Stawka płatności za 1 ha sadu tradycyjnego to **1964 zł**.

Pakiet cenne siedliska i zagrożone gatunki paków na obszarach Natura 2000.

Pakiet ten ukierunkowany jest głównie na ekstensywne gospodarowanie na trwałych użytkach zielonych, na obszarach specjalnej ochrony ptaków (OSO), na których mogą znajdować się siedliska lęgowe: **derkacza, rycyka, kszyka, krwawodzioba, czajki, wodniczki, dubelta, kulika wielkiego**. Ekstensywne gospodarowanie na trwałych użytkach zielonych w tym pakiecie, może dotyczyć także cennych siedliska zakwalifikowane do **łąk trzęślicowych, łąk selernicowych i słonorośli, muraw, półnaturalnych łąk wilgotnych, półnaturalnych łąk świeżych, torfowisk**.

Potwierdzeniem zakwalifikowania TUZ, do siedliska lęgowych ptaków lub wymienionych typów łąk będzie ekspertyza przyrodnicza.

W ramach tego pakietu zaplanowano także **ekstensywne użytkowanie na OSO** (obszarach specjalnej ochrony), które może polegać na użytkowaniu kośnym, pastwiskowym i kośno-pastwiskowym. Przy realizacji wymogów ekstensywne użytkowanie na OSO **nie będzie wymagana ekspertyza przyrodnicza**.

Zakres wymogów opracowano szczegółowo dla poszczególnych gatunków ptaków, typów łąk oraz ekstensywnego użytkowania na OSO.

Natomiast w zakresie wymogów podstawowych dla całego pakietu, zróżnicowano zakaz włókowania, w zależności od wysokości położenia TUZ n.p.m. Na obszarach położonych do 300m n.p.m, termin włókowania od 1 kwietnia do 1 września.

A na obszarach położonych powyżej 300 m n.p.m. od 15 kwietnia do 1 września.

Poza tym wprowadzono zakaz składowania ściętej biomasy wśród kęp drzew, w rowach, jarach i innych obniżeniach terenu położonych na działkach zadeklarowanych we wniosku.

Płatność do **pakietu cenne siedliska i zagrożone gatunki paków na obszarach Natura 2000** będzie przyznawana zasadniczo do TUZ na obszarach Natura 2000 i ewentualnie do użytkowników rolnych nie zakwalifikowanych do płatności bezpośrednich.

Stawki płatności będą zróżnicowane.

Na trwałych użytkach zielonych gdzie realizowane będą wymogi w zakresie ochrony:

- rycyk, kszyk, krwawodziób, czajka - **890 zł/ha**
- wodniczka - **1199zł/ha**
- dubelt, kulik wielki - **1070 zł/ha**
- derkacz - **642 zł/ha**
- łąk trzęślicowych - **1276 zł/ha**
- łąk selernicowych i słonorośli - **1043 zł/ha**
- muraw - **1300 zł/ha**
- półnaturalnych łąk wilgotnych - **911 zł/ha**
- półnaturalnych łąk świeżych - **1083 zł/ha**
- torfowisk - **600 zł/ha**, a przypadku dodatkowych wymogów nakreślonych przez eksperta przyrodniczego **1206 zł/ha** oraz
- ekstensywnego użytkowania na OSO - **600 zł/ha**.

W płatności do tego pakietu uwzględniono **tzw. koszty transakcyjne**, czyli koszty wykonania dokumentacji przyrodniczej przez eksperta przyrodniczego.

Nie będą one dotyczyć **ekstensywnego użytkowania na OSO**. Koszty transakcyjne będą zależne od powierzchni, na której realizowany jest pakiet oraz od obecności (lub braku) na danym terenie planów zadań ochronnych lub planów ochrony. Koszty transakcyjne stanowić mogą kwotę nie większą niż 20% rocznej płatności na daną powierzchnię siedliska. Koszty transakcyjne będą wypłacane w I roku realizacji zobowiązania i ewentualnie w kolejnych latach, w których zwiększono w gospodarstwie powierzchnię realizacji zobowiązania.

Pakiet cenne siedliska poza obszarami Natura 2000.

W tym pakiecie wymogi i stawki płatności są takie same jak w pakiecie **cenne siedliska i zagrożone gatunki paków na obszarach Natura 2000**. Spełnienie wymogów dotyczy, **łąk trzęślicowych łąk selernicowych i słonorośli, muraw, półnaturalnych łąk wilgotnych, półnaturalnych łąk świeżych, torfowisk**.

Koszty transakcyjne będą naliczane jak w pakiecie **cenne siedliska i zagrożone gatunki paków na obszarach Natura 2000**, z tym że ich wysokość nie jest uzależniona od istnienia lub braku planów zadań ochronnych i planów ochrony siedlisk przyrodniczych.

Pakiet zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie.

Realizacja pakietu polega na uprawie lub wytwarzaniu materiału siewnego:

- odmian regionalnych i/lub amatorskich, takich które zarejestrowane są Krajowym Rejestrze (KR) oraz
- gatunków i odmian roślin zagrożonych erozją genetyczną takich jak: pszenica płaskurka, pszenica samopsza, żyto krzyca, lnianka siewna, nostryk biały, lędzwan siewny, soczewica, pasternak, przelot pospolity, gryka.

Wymogi przypisane wyłącznie do tego pakietu to:

- obowiązek uprawy odmian regionalnych i/lub amatorskich zarejestrowanych w KR z kwalifikowanego materiału siewnego w pierwszym i czwartym roku uprawy danej odmiany. W drugim, trzecim i piątym roku uprawy tych odmian - obowiązek uprawy z materiału siewnego uzyskanego ze zbioru w poprzednim roku i/lub
- obowiązek wytwarzania materiału siewnego zarejestrowanych w KR odmian regionalnych i/lub amatorskich zgodnie z przepisami o nasiennictwie, przy utrzymaniu czystości i tożsamości odmianowej, prowadzenie dokumentacji plantacji oraz wykonywanych zabiegów i uzyskania świadectwa oceny laboratoryjnej i/lub
- obowiązek wytwarzania nasion gatunków roślin zagrożonych erozją genetyczną (zakwalifikowanych do pakietu), spełniających minimalne wymagania jakościowe (zawarte w przepisach krajowych) oraz posiadanie wyników badań laboratoryjnych w tym zakresie.

Płatność przysługuje do **gruntów ornych** i maksymalnej powierzchni **5 ha dla poszczególnych gatunków/odmian roślin uprawnych**. W ciągu 5 letniego okresu trwania zobowiązania dopuszczalne jest zmniejszanie lub zwiększanie powierzchni objętej zobowiązaniem w pierwszym roku. Poza tym uprawa odmiany/gatunku zgłoszona do pakietu może być

prowadzona na różnych gruntach w kolejnych latach trwania zobowiązania. Stawka płatności to **750 zł/ha**, gdy prowadzona jest tylko uprawa i **1000 zł/ha** - w przypadku wytwarzania nasion/materiału.

W pakiecie przewidziano koszty transakcyjne, obejmujące koszty wykonania oceny wytwarzanego materiału siewnego/nasion w laboratoriach urzędowych lub akredytowanych. Ich wysokość uzależniona będzie od liczby uprawianych gatunków roślin, ale nie może przekraczać kwoty 20% rocznej stawki płatności. Koszty transakcyjne wypłacane będą za każdy rok realizacji pakietu, w którym dokonano oceny wytworzonego materiału siewnego/nasion.

Pakiet zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie.

W pakiecie tym zaplanowano wsparcie do tych samych ras bydła, koni i świń jakie były w PROW 2007 - 2013. Poza tym rozszerzono wsparcie o dodatkową rasę **owcę czarnogłówkę** i **owcę pogórza** oraz **kozę karpacką**.

Wymogi pakietu są takie jakie były w PROW 2007-2013. Stawki płatności to dla: bydła **1600 zł/szt.**, koni **1500 zł/szt.**, owiec **360 zł/szt.**, świń **1140 zł/szt.** i kóz **580 zł/szt.**

W przypadku krów ustalono maksymalną liczbę zwierząt, która wynosi **100 sztuk** w jednym stadzie. Dla koni, owiec i kóz nie ma liczby granicznej. W przypadku świń utrzymano taką samą liczbę graniczną stada jak w PROW 2007 - 2013.

W działaniu rolnośrodowiskowo - klimatycznym przewidziano degresywność.

Dotyczy ona wszystkich pakietów, poza pakietem: **Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach NATURA 2000**, realizowanym na obszarach położonych w granicach Parków Narodowych oraz pakietem **Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych**.

Stosowane będą następujące powierzchniowe progi degresywności:

- **100%** stawki podstawowej
- za powierzchnię od 0,10-50 ha,
- **75%** stawki podstawowej
- za powierzchnię powyżej 50 do 100 ha,
- **60%** stawki podstawowej
- za powierzchnię powyżej 100 ha.

Przedstawione wyżej informacje o działaniu rolnośrodowiskowo-klimatycznym, przygotowano na podstawie zatwierdzonego przez Komisję Europejską Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Ostateczne i szczegółowe warunki przystąpienia do pakietów rolnośrodowiskowo-klimatycznych będą znane po wydaniu stosownych krajowych rozporządzeń.

Maria Siąkała
Dział Systemów
Produkcji Rolnej, SJiD
zdjęcie: Archiwum ŚODR

